

Predplatni broj u Šibeniku:
Po jedini broj stoji 4 par.
Na knjucu 6 par.
Predplatni van Šibenika:
na godinu 8 Kr.,
na pol godine 4 Kr.

Vlastnik,
izdavatelj i odgovorni rednik:
VLADIMIR KULIĆ.

HRVATSKA RIEČ

IZLAZI SRIEDOM I SUBOTOM.

Šibenik, 30. kolovoza.

Znamenita sjednica občinskog šibenskog vjeća obdržala se prošle nedjelje. Vieće je bilo sazvano uslijed poznate odluke Zemalj. Odbora. Prisustvovao je i kotarski poglavac Madirazza. Tök i uspjeh te sjednice najbolji su odgovor svoj onoj bezstidnoj galaniji, koju je "M. Jedinstvo" bilo podiglo proti občinskoj upravi. Mi cemo za danas zabilježiti ovde samo obci dojam te sjednice, jer će o potankostima cijela pokrajina bit obavještena, kad se objelodani u posebnoj knjižici sve, što se na njoj pretreslo i zaključilo. — Prvo svega moramo iztaknuti, da su na toj sjednici bili nazočni i poznati tužitelji Borčilo i Škarica. Prigovori, koji su oni tekom vjećanja iznijeli, smješni su i zlobni, kao što je u obće bila smješna i zlobna cijela njihova tužba na Zemaljski Odbor, koji se u poznatoj odluci na najteže njihove osvade nije ni osvrnuo, našavši ih skroz bez temelja.

Te su osvade tako težke, da spadaju svakako pred forum suda, gdje će i biti prikazane i rješene. Kad to odbijemo iz te tužbe, sve ostalo nema nikakve vrednosti. — Občinsko vjeće, koje je po izprljivome izještu občinskog upraviteljstva, svestrano bilo obznanjeno o nacinu, kako je občinska uprava razpolagala občinskim novcem, nije imalo druge zadace, nego da prema istoj odluci Zemalj. Odbora odobri one svete, koje je nova Občinska Uprava izdala u potrebiti i shodne svrhe, kadšto preko, a kadšto niže proračunatog iznosa, a da nije za to učinila ni novčića novoga duga. Eto na što se sve svadja odluka Zemalj. Odbora i tužba nijemu prikazana. Vjeće dakle nije imalo da odobri nikakav dug *nove uprave*, ali je moralno odobriti dngove *stare uprave*, koje će svim občinari još za dugo vremena cutiti. Izješće uprave, pročitano u nedjeljnoj sjednici občinskog vjeća nije drugo nego nepo-

bitna i težka obtužba stare uprave pred cijelom občinom i pred cijelim javnim mnjenjem.

Kako rekosmo, nova občinska uprava nije učinila ni novčića duga, i ako je obalila prireze, i ako je izplatila dio starih dugova, i ako je izvela tolike javne radnje, i ako je povećala plaće občinskim činovnicima. Sve su ovo vrlo dobro znali prisjednici Borčilo i Škarica, jer su bili uviek prisutni sjednicama Upraviteljstva, u kojima se sve to razpravilo i zaključilo, ali su ipak imali srca podnjeti Zemalj. Odboru i Načelnosti u one nizke tužbe, kojima smo se potanko pozabavili u našem listu. Ako ikad, to bi sada mogli uvidjeti, da su bili zlo svjetovani i navedeni. Al nè; — pametni prisjednik Škarica znao se u istom vjeću izraziti, da je ono dobro uradio i da će tako *uvieck* raditi, a prisjednik Borčilo, da toböz izkaže svoje junaštvo i pravičnost u poslu klaonice glasovao i sám, da ga se predaje sudu. Dokle dovodi zasljenost!

Ovo par rieči dovoljno je, da čitatelju upoznado narav i smjer ljudi, koji su se bili digli proti da-nasnoj občinskoj upravi.

Današnja občinska uprava može bit ponosna. Njezine su zasluge i vrline već u obće priznate, a priznalo ih u nedjelju i občinsko vjeće, koje joj je dalo glas podpunog povjerenja.

Kako se širi talijanska misao?

(Svršetak. Vidi broj 37).

Ako uzmemo u ruke broširu D. L. Morenosa „Le contese fra Chioggia e Slavi nel Litorale Dalmato-Istriano“ — uveriti ćemo se, kako se ovaj najveći zagovaratelj i branitelj Čozota muči, da dokaže, kako oni imaju podpuno pravo ribanja na iztočnim obalama Jadrana i preko jedne morske milje, preko koje, da ga domaći ribari nemaju.

Ovaj D. L. Morenosa brani Čozote, premi ih sam nazivije da su *razza*, koja još nije civilizirana, te koja je podana pisanstvu i tolilikim drugim zlim navadam. On veli: „Questo straniero si sente padrone di fatto, se non di diritto, anche nelle acque dalmata“. Sve ovo ne smeta da na najmanju stvar, što se dogodi među našim i čozotskim ribarima, austrijskima vlastima našskrupo ložnije kazni naše lude i daje podpunu zadovoljstvu onima, koji nemaju: „freni morali ne materiali“.

Da bi na ovim žalima sinjeg Jadrana živio njemački narod, a ne Hrvati, sjegurni smo, da Austrija ne bi dozvolila sve ono, što danas dragovoljno pušta.

Nije Austriji dosta, što je hrvatski narod izložila težkoj ribarskoj i pomorskoj borbi naprami talijanskom življvu, podržanu od talijanske vlade, već ona je tako tu stvar udesila, da se Hrvati imaju da bori najprije proti austrijskoj vlasti, koja širi talijanski jezik preko svojih ureda, a da ovaj narod nema svoj jezik, svou kulturu i svoju prošlost.

Zadnjemo li u kojimudrago državnim ured na Jadranu, ne ćemo naći nit jednog državnog činovnika, a da ne zna talijanski, dok naprotiv ogromna većina ne poznaje hrvatski, kô da dotičnik nije plaćen da služi hrvatskom narodu, već talijanskom. Kad ovomu dodajemo obalnu plovđbu danas u talijanskim rukama, te uništenje naše mornarice, onda možemo reći, da se austrijanski državnici toliko zauzimaju za širenje talijanske misli i talijanskih interesa, da mi same ne bismo znali reći bi li i sami talijanski državnici znali bolje i uspešnije ovu misao pudurirati. Da sutra Italija zagospoduje Dalmacijom, njojzi ne bi bilo od potrebe ništa da promeni kod državnih ureda, jer je Austrija sve prije to pripremila.

Mi znamo da Austrija ovako radi, jer hoće da nas osironaši do prosaštva, da nas onemogući, uništi, ali može biti da se ona varu.

Hrvatski narod trpi je i trpi, jer je trpijeti vičan, nu nek budu oni, koji odlažu, uvereni, da će se ove patnje njegove osvetiti uprav na onima, koji su im uzrok. To se već i danas vidi.

Ono, na što se nadaz po vjeća ne bi bilo ni pomislio, danas je oživotvoreno

i mi stojimo pred gotovom činjenicom, da su najveća industrijalna poduzeća kod nas u talijanskim rukama. Da ne idemo daleko, dosta nam je pogledati oko sebe. Manojlovac, Krka, Crnica govore jasno. Talijan se je kod nas utomio, svoje kapitale ulazio i jaku koloniju podigao. Što je danas oko Šibenika, to će, ako nas glasovi ne varaju, biti sutra i oko Splita i Omisa, a ovo znači mnogo. Novac dobiven otici će preko Jadranu, talijanska misao doći će s Apenina i kod nas se udomiti.

A svemu ovom najviše je austrijska vlast kastra. Ona nas je ostavila bez travnjaka škola, bez potrebitih željeznicu, stono rieč, sprječavala nam je svaki napredak. Unistila nam je pomorstvo i ekonomično nas je na svakom polju utukla, pak je tjudin došao, da se okoristi našom nesretnom zapuštenosti, da se ekonomno pomogne, a narodnu svoju misao da proširi.

Ovo su činjenice, koje se ne dadu pobiti, ova su uporišta talijanske misli, koja se tako malo po malo širi po iztopljinom obalama Jadranu.

Posljedica svega toga biti će, da će hrvatski narod, kojemu se tim otmilju najbolja sredstva obstanka, jasno uvidjet, da ga Austrija sustavno izručuje milosti i nemilosti bilo Niemaca, bilo Talijana. Što će iz tog uverenja slijedit, kad isto postane svojinom cijelog naroda, nije naš posao.

Neka Austrija radi slobodno i unaprijed tako. Mi njezinu radnju samo bježimo.

Hrvatski narod je odolio do sada svim progostvinama Austrije.

Poslje krunskog vjeća u Išlu.

Najglavnija je tačka u razpravama toga vjeća bila naravski kriza u monarhiji. Ugarska je u podpunoj „zakonitoj pobuni“: pokrajine i občine, na osnovi temeljnih zakona, ne će da utjeravaju poreze, nit da daju vojnike za vladu, kojih su obje parlamentarne kuće zanikale povjerenje. Prema tome Ugarska će po svojoj prilici ostati i bez Delegacija,

Hrvatski grad Šibenik ne pita zaštite ni pomoći od Mletčana

~~~

A kad se ne bi moglo sve to kritično predpostaviti, ipak bi trebalo dozvoliti, da su mletački agenti zajedno sa svećenstvom bili uspijeli i u Šibeniku, kao što i u drugim dalmatinskim gradovima, uzdrmati nepokolebitu vjernost šibenskih Hrvata i navesti ih na neveru prema svome narodu i vladaru.

Svakomu je, cijenimo, odveć jasno do kakovih bismo povjestnih posljedica došli, kad bismo dozvolili to lakomno nagadjanje starih mletačkih i domaćih povjestničara, koji su, izkrivljujući rječ Ivana Djakona, htjeli tobože dokazati latinski (romanski) značaj grada Šibenika i njegovog područja, i težnju njegovu, da bi se oslobođio hrvatskoga jarma, a podvrgao Mletačkoj Republici još za doba narodne samouprave.

Nego današnja povjestna kritika stavila za svoje načelo: iztraživanje bez prodopstavaka, koja ne traži ono, što može naći radi svrhe i obzira, i što bi rada naći: nego traži i prima samo ono, što se logično i historično savjestno iztraživaču predstavlja kao pravo, jer ga pri iztraživanju vodi jedino istinitost, jedino ljubav k istini.

Na temelju tih pravila izpitajmo sada, i to bezstrastno, izješće mletačkoga kroničara.

„Mletačko brodovje dodje najprije pred grad i otok Osor. Čim se je pročulo, da je mletački dužd s velikim brodovljem doplovio, zgrnuše se žitelji obližnjih mjesta, Latini i odmetnici Hrvati, te prisegose duždu zakletvu vjernosti. Na to zapovjedi dužd svima, koji mu se pokloniše, da se pridruže njegovim četam.“

Mnogi se odazvaju pozivu i stupiše za novac među vojnike njegove. „Zatim odplovi duž ravno prema

Zadru. Kad se ovomu gradu približi, dodješ mu u susret biskup sa svećenstvom, i gradski načelnik sa starješinama, te ga odpratiše u grad. U Zadar mu dapače bijahu došli na poklon biskupi krčki i rabski s načelnicima ovih grada“.

„Kralj (Držislav) uz to posla u Zadar svoje poslanike, nudeći duždu mir, ako ostavi hrvatsko primorje, ali Petar II. Orseolo ne htjede ni čuti o miru i odspola kraljevske poslanike kući“.

„U Zadru se duž stade dogovarati sa vojnim poglavicama latinjana i hrvatskih odmetnika, kako bi se moglo bez velikih gubitaka ući s brodovljem u morske zatone, i osvojiti jako utvrđena njihova mjesta“.

Proboračivši pet dana u Zadru i ojačavši svoju vojsku latinskim četama dalmatinskih gradova, odplovi na jug da osvoji hrvatski grad Belgrad (Biograd). Po kazivanju mletačkoga kroničara

iztiče, da se Mletčani ne usudiše izkratiti na kopno, već stadoše kod bližnjega nekoga otoka (Pašman?).

Odate posla duž poslanike u grad i pozva gradjane, da mu se milom predaju, pa da će ih zapasti njegova milost; ako pak toga ne učine, da će ih silom osvojiti“.

„Belgradski gradjani nadjeće se u velikoj nevojli. Težko im bijaše iznevjeriti se svomu kralju, a s druge strane bijaši uvjereni, da ne bi mogli odoljeti mletačkoj sili. Napokon, skršeni velikim strahom, pokloniše se dužu“.

„Ostavivši duž Belgrad i ploveći put otoku Vrgade (Levigradce) i ondješnji mu kmeti zavjeriše podvrženost“.

Posli nego su Vrgadinci priznali vlast mletačku, mletački kroničar sledi bilježiti, kako duž Petar II. Orseolo, ploveći dalje na jug, dodje pred Trogir.

„Cunque Traorensem urbem petere....“ (slijedi).

jer ih zastup, knaća, koja smatra Feyervarievo ministarstvo van zakona, ne će doista birati. A onda tko će odobriti običi bilance? Tko će obnoviti razne iztičuće trgovačke naloge?

Krunsko vijeće u Išlu imalo je naći lieka svim tim nevoljama, nego, rek' bi, da ga nije našlo. — Promislilo je, da će sve najbolje riešiti, ako kabinetu Fejervaryju dade podpunu oblast t. j., da traži od Parlamenta koliko mu trebaju, inače neka to učini *po sebi*.

Al to ne će tako gladko ići. U Ugarskoj nema famoznog § 14. Sva je prilika, da će Fejervary, usudi li se prikazat se polovicom rujna zastup, knići, bit stavljen pod obuzbu i da će bit iztjeran zvizdajem prije, neg što će moć otvoriti usta. Liberalna je stranka, usprkos nastojanju Tisze, na izdalu, a za koaliciju opoziciju Fejervary je izdajnik, s kojim nema razgovarljajna, kojemu nema obstanka.

Da stvar po vladu uspije, potkušalo je krunsko vijeće u Išlu izići s predlogom o občem pravu glasovanja, te s drugim demokratiskim i socijalnim reformama.

Medjuto službena štampa počela pjevati slavosjepe sporazumu između naroda i vladara i to na temelju velikih socijalnih reforma, ali na odreći komande u magjarskom jeziku.

Nakana vlade je očita. Fejervary hoće, da izostri antagonizam, koji već postoji između narodnih aspiracija koalicije i socijalnih aspiracija radničkih redova, e da tako barem prevremeno spasi dualizam i vojničku vlast monarhije. Igra je preopasna. Socijalna demokracija pozdravit će dakako oduševljeno obce pravo glasovanja, ali netom to dostigne, ona će uprijet svim silama da proveđe svoj politički program, a od tog programa nemaju se ničemu nadati ni dualizam ni vojnička vlast.

Kako vidimo, stojimo pred novim zapletajima, a mi se Hrvati još nit mičemo, nit pomičemo, i ako znamo, da u svim tim prilikama možemo upravo mi odlučiti. *Dis.*

• miru.

Odkad su započele konferencije u Portsmouthu, pa do danas, nismo još imali o njima sigurnih vesti. Najmanje su u uspjeli pregovora vjerovali francuzi. Sad se napokon i galski pesimizam stavlja. Witte, koji je — budu ovo mnogom spomenuto — bio vrlo ljepe dočekan u Americi od tamo naseljenih Slavena, ne ponavlja više u stupcima „Matina“, da je svaka nuda uzašudna. Sato, jedini japanski govorili diplomat, ne navješće više desno i levo svoje ratne namjere, pače se obraća vjeri mira.

Dve najteže tačke u pregovorima jesu: ratna odšteta i gospodarstvo nad Sahalinom. Japanu je najglavnije finansijsko pitanje; on, pa bilo pod ma kojim imenom i oblikom, traži makar djelomičnu naknadu ratnih troškova. Rječ *odšteta* Rusiji je težka i ne će da je čuje, izdaje da Japan nije još ništa ruskoga osvojio.

Svakako uza sve to nema sumnje, da će doći do mira. — Na Japan upliva sva težina evropske diplomacije, koja ide samo za tim, propustilo?

da Japan, kao nova, velika kolonijalna i vojnička vlast, ne nadjača u buduće *bile* industrijalizam u Aziji. Na Rusiju upliva očita nestalnostnutnog ambijenta, koji ukasom 19. kolovoza nije bio umiren, već još jače uzbudjen. „Ustavna éra“ odpočela je novim policijskim samovoljama, obsadnim stanjem baltičkih pokrajina, obnovom antisemitskih uzbuna, odputom časnika, novim pobunama u Poljskoj, koja je izključena iz državne Dume.

Sve ove nesredjene sile teže danas za mirom i zato će do mira svakako doći. *Dis.*

„M. Jedinstvo“.

Šumadijski pribjeglica sledi još uvek pisati lažno o šibenskim stvarima, pozivajući se na Dr. Činigrju i L. Borčića. Mi rekosmo u posljednjem broju, što od te gospode očekujemo.

Nego, o tom imat ćemo još vremena govoriti. Ne ćemo propustiti, da ovo pitanje ostane nerazbistreno. Medjutim ćemo utjerati opet neke laži u grlo bezstidnom Antoniju. On piše, da je za nas u I. tielu na prošlim izborima glasovao Dr. K. Kovačević, koji birališta nije ni vidio. Kasnije u drugom broju Antonije to izpravlja, jer je bio slabno obavješten. On veli, da je u I. tielu za nas glasovale 9 tajljana, a nije nego jedan jedini, činovnik, i to po svojoj vlastitoj volji da glasao za družbu, dok je svakomu poznato, da nije glasovao za nikoga, a da je za družbu od svih popova glasovao jedini Don Marko Vezić, koga se „M. Jedinstvo“ srami spomenuti. On tvrdi, da je srbsko-pravoslavni kateketa pop Javor odvraćao Srbe od družbe i da je za to glavom došao u Šibenik, dok je svakome poznato, da on svake godine preko praznika boravi u Šibeniku, i da se nije ni najmanje pratio u izborne stvari.

„M. Jedinstvo“ ne zna ama baš o ničemu istinu govoriti. Lažmu je kruh svakidanji. Iz Skradina nosi brzojavku, „da je onamo žestoka borba. Do sinca, da je glasovalo 695 njih proti stranci na občini, a 759 za ovu. Izbor danas traje“. Ovakvo „M. Jedinstvo“, da zavarava javno mninje u ime slobođarskih i bečko-sveslavenskih idealja, a kad tamo svak znade, da u Skradinu nije bilo nikakve izborne borbe da na biralištu nije bilo nikakve protustranke, i da nije bilo nikakve žestine, o kojoj je toliko milo pisiati Stražiću.

Ugrizao se za jezik i ovog puta. Nasamarili ga, pa u zadnjem broju plaće Antonije, gdje ga iz Skradina lažno obavijestile. Pita on, zašto brzojavni uredi propuštaju takove brzojavke kad znaju, da su lažne? A ne pita, kako su se onda mogle propustiti preko šibenskih izbora u Split i u Zadar tolike i tako skroz lažne i tendenciozne brzojavke?

Kad se je brzojavljalo Namjenskištvu: Šibenik u krei itd. a bilo je sve mirno, kako se onda to propustilo?

Zaludu je: Antonije bez laganja, bez izvršanja ne bi bio Antonije, — to je njegova *taktika*.

* * *

Još nam nikad Antonije nije znao protumačiti, kako se to desilo, da se je Dr. Vice Ilijadica, taj veliki *realista*, jedan od glavnih stupova naprednjačke stranke, od jednom našao uz tobožnju hrvatsku stranku, u čije se ime digoše pri prošlim izborima njegova braća s drugim nezadovoljnicima? Kako je to, da se uz tu stranku nadješ gospoda Pio Negri, Bontempo i neki drugi, koji će bit sve drugo samo ne naprednjaci ni hrvati?

Razumijemo Dr. Vicu. On kao prosti *narodni vojnik* može bit *realista*, ali kao narodni general mogao bi bit samo — *načelnik zastupnik*.

* * *

I „Narodni List“ i ako malo okasno, počeo brijati Antonija uz dlanu i niz dlanu. Nije ga poštela ni „Crvena Hrvatska“, koja mu je inače bila sklona. Dodijale su svima laži u huncutarije „M. Jed.“

Nema druge, rekosmo i ponavljamo: „Jedinstvo“ treba satrui, jer je na sramotu ciele pokrajine, svih pravih Hrvata.

DOMAĆE VESTI.

U prilogu današnjeg broja donosimo krasnu pjesmu našeg omiljenog pjesnika Dinka Širovica, koju je spjevac svome zavičaju prigodom veličanstvene pobjede pri prošlim občinskim izborima.

Pjesma nije mogla izći ranije radi nepredviđenih razloga.

Upozorjemo sve naše čestite čitatelje, da ju pročitaju i tako zaslade svoja srca tom krasnom umotvorinom.

Zivio vrli pjesnik Dinko Širovica!

Zivio hrvatski Šibenik!

Uticci. Čujemo, da su bila prikazana dva utoka proti našim občinskim izborima, i da je jedan podpisani od Marka Belamarića, i Dr. I. K. Fontane, a drugi od samog Dr. I. K. Fontane. Nijedan dakle od kuće Ilijadice nije ulazio utok, niti je našao za pametno, da podpiše jedan od prikazanih utoka.

Tako su dobili privativu da zaštite zakomisiju izbora sami Marko Belamarić, i Dr. I. K. Fontana, koji sami ostaju izloženi i pred narodom i starijom vlasti, eventualno i pred sudom, ali će istodobno i erpsi koristi od reklame, koje se njihovi drugovi odrekoše, kad su pustili, da su svu one bedatoće, u utoku navedene, odgovaraju samo Marko Belamarić i Dr. I. K. Fontana.

Dobro je da narod doznaće, a služi i na zadovoljstvo našim ljudim to, što najviše zanimani protivnici ipak se zastidiše i nehtjeđoše ni uložiti utoka ni podpisati one, uložene od manje interesiranih Marka Belamarića i Dr. I. K. Fontane.

Obhod Velike Gospojine obavije u pojednjeljak svećano pravoslavni. Sudjelovalo je i vojnštvo sa svojom glazbom. — Red pri obhodu bio je uvek baš uzoran.

Porota. Jučer otvoreno je drugo redovito ovogodišnje zasjedanje porote kod našeg okružnog Suda.

Niz razprava — 9 ih na broju — započeo je obuzbom proti Antku Krniću p. Mate i Paški Pekasu p. Jakova iz Konjevrate radi zločinstva prevare. — Krnić je naime digao na mjenici kod mjestne Hrvatske Banke K 1600, a kako je Banka tražila jamca, doveo je on Pekas, te ga Banka predstavio kao Matu Gulina Dujića iz Lozovec, čijim je imenom Pekas i podpisao mjenicu.

Bili su jednoglasno rješeni, jer pošto je ustanovljeno, da Krnić imade imanje daleko vrijednije od K. 1600, — nije se moglo dogoditi, da Banka bude oštećena.

Sudbenom Dvorskom predsjedajućem gosp. predsjednik pl. Grisogono uz savjetnike gg. Welzeka i Milinovića, kao sudece.

Obtuženike je branio Dr. Krstelj.

Milo nam je radi porotnika, a u ovo doba godine, da će zasjedanje biti kratko. Svršit će po prilici oko 10 dođućeg.

Danas je razprava proti Nikoli Dželaliji p. Mate, Josipu Babiću p. Josipa, Čvitežu p. Josipu Babiću iz Unešića radi zločina otmice. — Brani Dr. Krstelj.

Nezgoda. Jučer po podne na parobrodu „Leda“ prof. Smirčić, koji je imao takodjer odputovati, ukreavši se i prolazeći palubom, upane jednom nogom u rupu, kuda uslijdu ukljen u skladite, te se tako ozledi, da su ga morali u kočiji prenijeti u mjestnu pokraj. bolnicu. — Cijemo, da ozledi nije srećom težka.

Na radnji u Manojlovu dogodila se nesreća, čijom žrtvom je mlad život od 26 god. Pri dizanju jedne od ovečih gvozdenih cieve za strojeve u Manojlovu mora da je puklo uže, te cive pri padu zahvatila radnika kovača Antuna Gerstenbrein iz Badimpešte. Pri tomu ostala mu je slomljena kost lubanje i odnesena desna noga do čika. Težko ranjen bio je još duhat donesen u ovu dan. Na ovomjestnom groblju bio je razudjen te danas sprovođen i ukopan uz sančešće njegovih drugova. — Arvi rada bila lahkha ova zemlja!

Odlazak vojske. Jučer posle podne Lloydovim parobromom „Leda“ krenuo je u Žadar jedan dio vojske sa častničkim štabom, zastavom i svojom glazbom. Na odlazku svirala je i „Šibenska Glazba“. Obala bila je puna sveta. Drugi dio vojske krenuo je sinoć posebnim vlakom u Split. Ostala momčad krenut će kroz današnji i sutrašnji dan.

Našeg dobrog prijatelja i vjernog pristaža J. Bogavčića-Budišu iz Rogoznive zadesila je velika obiteljska žalost. Drago diete, sin mu Emil od 5 god. u nedjelju pred večer upao u more i tu našao smrt.

Roditeljim i rodjacim naša srdačna žalovanja!

„M. Jedinstvo“ pitamo, nek nam odgoneta zašto bi bivši prisjednik hrvatske občine, glasoviti agitator Ilijadica Nikola Marinčić, vije na svojoj kući *dalmatinski barjak*? Zašto ne će da prodava družbine žigice? i i li isti pristaša (po „M. Jedinstvu“ naše) hrvatske stranke? Zašto nagovara ujek nek kliči *Ervva?*

Blagajna za Štednju i Zajimove u Vodicama koncem srpnja brojila 335 stalnih članova.

Njezin Aktiv: Zajimova zadružarima . . . K. 83657:81 Izkaznica potrošaka . . . . . 2557:89 Razni računi . . . . . 1952:93 Novca u blagajni . . . . . 199:64 Skupa K. 88368:27

Pasiv: Uložaka na Štednju . . . K. 37445:18 Pasivni tekući računi . . . . . 46646:26 Izkaznica dohodka . . . . . 220:17 Poslovni djelovi priživa . . . . . 4056:66 Skupa K. 88368:27

Na prikaz smo primili „Novu Pjesmu o smrti djevice Zorke Škarice iz Šibenika“, slalonio Mirko, a izdala „Hrv. Kružjara u Zadru“.

Zadatak je ove pjesme skroz i skroz moralan, kako da narod odvraća od ubojstva. — Prizori ovog tragičnog slučaja vrlo su vješt opjevani. Mi s toga najtoplje prepričavamo našim čitateljima, a naosob M. P. župnicima i učiteljima, da ovu lijepu pjesmu u narod šire.

Naše Brzojavke.

PORTSMOUTH, 30. Japanci se odrekoše zahtjeva ratne odštete, odkupna Sahalina, intermirani ruskih ratnih ladja i ograničenja ruske pomorske vlasti. Mir je postignut, očekuje se ratno primirje.

SOFIJA, 30. Predstoji prenistrovje bugarskog kabineta.

PARIZ, 30. Sultan Maroka ne dozvoljava oslobođenje buntovnika.

PETROGRAD, 30. Witte je silno zadovoljan s uspjehom pregovorom, koji je izpao preko svakog očekivanja.

Šibeniku

(nakon izborne pobjede dne 19. kolovoza 1905.)

— Systema Alcaicum. —

Moj rođni grade, divotni bisere
U slavnoj kruni kraljevstva hrvatskog,
Što svedj si sjao, nikad pao,
Nikad prevrnuo vjerom tvrdom,

Daj da ti pjевam, nikad što mjesam,
Odkad me vila pjesnička nadahnula!
Bilo je želje, — ali rukom
Vila bi gudalo uвiek stegla.

„O pusti, brate, — tiho bi šapnula —
Ne nagli jošte, danak će svanuti,
A ja cu twoje razzec srce,
Pjesma će silena iz njeg buknut.

Dostrujiti će sreća do narodnog
Hlap skupe krvi u njem prolivena
U prošlosti, u borbam ljuditom,
S kojih se rodiše slavi twoje.

Uzavrišti će krvca plamēnita,
Svjedočit opet ljubav neugasnutu
Spram otačbine, štono u njem
Dizala bedeme neporašne!“

I danak svamu. — Dò sreća mojega
Priklanja glavu vila zanese, —
Nudja mi gusle, glasno veli:
„Zapjevaj ponosno gradu svome!“

Nestrpljiv kô što vjerenik mladjan
Dan svatve blažen uzhitno dočeka,
Dočekah i ja žudjen časak.
Daj da ti pjevam, moj rođni grade!

O sveta, slavna šibenska Prošlosti,
Što sjajš suncem wieke kroz tolike,
U povjestnicu roda mogu
Zlačanim slovima upisana,

Štono si svedjer gromorno vapila
Za nasljednicim djedovskog junaštva,
Na grobove mi predjā dahni,
Tihano kucni na ploče drevne,

I šapni onim svjetijem kostima:
Otaca zavjet sinci izpunjuju,
Još jednom danas potvrđuje
Hrvatstvo, poštenje Šibenika!

Mog samotnoga mira sa klisure
Promatrò sam te, gdje mi u vrtlogu,
U klopopletu svakih strasti
Iznireš uвiek, o Šibenice!

Gdje ne daš čelu nikako salazit
Pod razinu tog gliba nanesenog
Sa sviju strana, gdjeno živu
Nebrojni dušmani bića našeg.

Svin kušnjem svedj si tvrdo odolio,
Kô pjena mora olujnog o greben,
O prsi twoje splinu svaka
Navala tudjinstva, zlobe, mržnje.

O svedj si junak bio na mezevu,
Kô lav pred svojom spilom neukrotan,
I za to jes, s tog ćeš biti
Kula neosvojna, nasis vječni.

Kô nasip gordi ti se suprotstavi,
Kad biesna sila mrzkog samoživstva
Na bedem twoj je mrzka htjela
Udarit zastavu polutanstva.

Kô priroda, kad probjesni srdita,
Pa skupi svoje gromove zatorne,
Olujom djipne, grozom škripe,
Hoće da razčisti uzduh sparni,

I ti si tako djipnuo strahotan,
Skupio snage svetišta i poštenja,
Sudarom silnim jak i smion
Odbio navalu nizkih duša.

O to bje borba, kakove ne pamti
Litica tvrda, kojom se ponosan
Nad sinjim morem dizeš krasan
Kao akropola časti naše.

Kô silni lave, nakon svog počinka,
Na sami prisluh nazočne pogibli,
Tvoj puk je ustó, mahom sašo,
Tvoje da sačuva ime dično.

Zavijorile troboje ponosne
O žarkom suncu, uzdižuć duhove,
Kroz blagdan slavlja narodnoga
Pjesme i popjevke tresle zrakom.

Razsukale se povorke bezbrojne,
Planulo naših kapa crvenilo,
Planula krvca, a ti zasja
Čarnom u grimizu epopeje. —

O to bje borba! — Kuka i motika
Digla se složno crnom prot izdajstvu,
Na kom se nejki ušančiše
Nevriedni sinovi tvoji, grade!

Na ime twoje, twoje na hrvatstvo,
Rad kojeg slava ide te tolika,
Smradnim se blatom dušogubne
Koristi, nevjerstva bacit htjeli.

Zatajiti tebe, pustiti da udesom
Ravnaju twojim vjekovni dušmani,
U zboru tvome tudji jezik
Opet da odjekne, sram ih budi! —

Al ti se sjeti krvave prošlosti,
I uspomene dušu ti skosnuše!
Ne, nikad već se vratić ne će
Zazorna doba tvog poniženja!

Otaca svojih ti si se sjetio,
Kojim je bilo hrvatstvo svetinja,
Koji su za njeg u smrt isli,
Zene i djecu zaboravljali.

Pobedio si! — u prah si bacio
Sve nametnike, izrode pogubne,
Satrò im glave, da se nikad
Više ne ukažu božjem suncu.

S oltara trulih njihovih bezbožnih
Pobacao si, gnjevan razmrskao
Kumire varke, sebičnosti,
Zavisti, laži i glupe sile. —

Odzyonilo je svima, što kušali
Pretvòrit te u ogavnu posudu
Pandore, što te htjeli predat
Valovlju sudbe, što na te reži.

Odzyonilo je svima, što bezstidno,
Kupujuć glase puka bezazlenog,
Na tebi, sveti Šibenice,
Bludište hotjeli duša gradit.

I uzduh sparni eto je razčišćen,
Miazme kobne odtvila oluja,
I ti mi, grade, opet stojiš
Veleban, miran, kô lave gordi!

O slava tebi i puku tvojemu,
O slava svima, štono se latiše
Oružja svjetla čiste svosti,
Borbu da najljepšu častno vode!

O slava vama, sela vi pitoma
Mog oko grada, štono ste vesela
Kô na pir došla u jek borbe,
Hrvatstvo vaše da obranite!

O slava vama, puka perjanice,
Lučonoše u tminam vrludanja,
Što pravim putem koracate,
Kazujuć narodu luku spasa!

Svedj naprije tak! — zloba nek grakuće,
Nek truje slabe paklenim otroyom,
Poštenje vaše bit će jače,
Naporci vaši blagoslovjeni! —

Kao što nakon oluje užasne
I nakon tutnja groma i potresa,
Obljeće tmasto s neba mine,
Zasine sunce u sjaju zlatnom,

A uzduh svježi oživi, okriješi
Čovječe grudi, šareno cvijeće,
Tišina opet krajem vlada,
Miran se novome svak veseli,

Tako mi i ti, okrijepljen, osnažen,
Preporodjen u cijelom biću svom,
Sad lakše diseš, blagoslovjuć
Minule dane, o Šibenice! —

Nužda je bila; — zakon je naravi,
Da sve, što čuti vječnom u svemjenju
Put boljka i put savršenstva
Spješti mora, — a što je divlje,

Što ne zna shvaćat svetinju uzorâ,
Miluto truda obci za napredak,
Narodni ponos, doma cienu,
Dostojno disat na svetu nije.

Budućnost tvoja zore rumenilom
Sjaje i ljepši život ti navješta!
Ljepseg života ti si vriedan,
To si dokazao svieštu svojom. —

Pa kreni dalje, cvjetaj i napreduj
U božje ime! — U sebi dovoljno
Imadeš snage, pomoći tudju
Nikad ne izgledaj, — crv je u njoj!

Nikada robskim ne daj samozivcim
U ruke vlasti, — na vrat bi oni ti
Pritisli teljig. Njim je samo
Svoje do utrobe, svoje slasti.

Budi ovakav, kakav si bio mi
Do sada, srčan, čvrst i nepomičan
U poštenju, u vjeri svojoj,
Svim u vrlinama, što te kite!

Al najčvršći mi budi u vjekove
U vjeri i u ljubavi prežarkoj
Za Hrvatstvo i za slobodu
Tužne, al dijyne nam otačbine!

DINKO SIROVICA.